

Seat No.

Total No. of Pages : 19

Ph.d Entrance Examination March - April, 2026**PSYCHOLOGY****Sub. Code: 58848****Day and Date : Tuesday, 06-Oct-2026****Total Marks : 100****Time : 01.00 pm to 03.00 pm****Instructions :**

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Each question carries 2 marks.
- 3) Answers should be marked in the given OMR answer sheet by darkening the appropriate option.
- 4) Use black ball point pen only for marking the circle. Do not make any stray mark on the OMR answer sheet.
- 5) Follow the instructions given on OMR Sheet.
- 6) Rough work shall be done on the sheet provided at the end of question paper.
- 7) Only non-programmable calculators are allowed.

Q.1 A research proposal states a problem, objectives, population, data source and planned analysis, but does not explain how the selected procedures fit together. Which element is most clearly missing?

संशोधन प्रस्तावात समस्या, उद्दिष्टे, लोकसंख्या, माहितीचा स्रोत आणि नियोजित विश्लेषण दिले आहे; परंतु निवडलेल्या प्रक्रियांचा परस्पर संबंध स्पष्ट केलेला नाही. कोणता घटक सर्वाधिक स्पष्टपणे कमी आहे?

a) Appendix / परिशिष्ट

b) Methodological rationale / पद्धतिशास्त्रीय समर्थन

c) Title page / शीर्षक पृष्ठ

d) Bibliography/ ग्रंथसूची

Q.2 A researcher defines 'academic success' differently for each participant after seeing their scores. Which criterion of good research is most directly threatened?

संशोधक प्रत्येक सहभागीच्या गुणांनुसार शैक्षणिक यशाची वेगळी व्याख्या करतो. चांगल्या संशोधनाचा कोणता निकष सर्वाधिक बाधित होतो?

- a) Bibliographic breadth / ग्रंथसूचीची व्याप्ती
- b) Sample size alone/ फक्त नमुना आकार
- c) Objectivity and consistency / वस्तुनिष्ठता व सुसंगती
- d) Graphical presentation / आलेखीय सादरीकरण

Q.3 A researcher repeats a study with a new sample to see whether the main pattern remains. The immediate scientific value of this step is to examine:

संशोधक नवीन नमुन्यावर अभ्यासाची पुनरावृत्ती करून मुख्य नमुना कायम राहतो का हे पाहतो. या कृतीचे तात्काळ वैज्ञानिक महत्त्व कशाची तपासणी करणे आहे?

- a) Plagiarism / साहित्यचौर्य
- b) Classification / वर्गीकरण
- c) Sampling frame / नमुना चौकट
- d) Replicability / पुनरावृत्तीक्षमता

Q.4 Which feature makes a study applied research?

अभ्यासाला उपयोजित संशोधन म्हणून ओळखण्याचे प्रमुख वैशिष्ट्य कोणते?

- a) Testing a theory / सिद्धांताची चाचणी करणे
- b) Solving a practical problem / व्यावहारिक समस्या सोडवणे
- c) Collecting numerical data / संख्यात्मक माहिती संकलित करणे
- d) Describing a phenomenon / एखाद्या घटनेचे वर्णन करणे

Q.5 A study first maps the characteristics of a little-known community before asking why those characteristics occur. The initial purpose is mainly:

अल्पपरिचित समुदायाची वैशिष्ट्ये प्रथम नोंदवून त्यानंतर ती वैशिष्ट्ये का आहेत हे विचारले जाते. प्रारंभिक उद्देश मुख्यतः कोणता आहे?

- a) Causal proof कारणत्वाचा पुरावा
- b) Description/ वर्णन
- c) Experimental control / प्रायोगिक नियंत्रण
- d) Diagnostic intervention / निदानात्मक अंतरनिरसन

Q.6 A hospital asks a researcher to determine the likely sources of repeated patient complaints so that corrective action can be planned. This is closest to research.

रुग्णांच्या वारंवार येणाऱ्या तक्रारींची संभाव्य कारणे शोधून सुधारात्मक कृतीचे नियोजन करण्यासाठी केलेले संशोधन संशोधनाशी सर्वाधिक संबंधित आहे.

- a) Historical research / ऐतिहासिक संशोधन
- b) Exploratory research only / केवळ अन्वेषणात्मक संशोधन
- c) Diagnostic research / निदानात्मक संशोधन
- d) Pure research मूलभूत संशोधन

Q.7 A researcher combines numerical ratings with participants' detailed narratives to understand both magnitude and meaning. The data are respectively:

व्यक्तीच्या अनुभवाची तीव्रता आणि त्याचा अर्थ समजण्यासाठी संशोधक संख्यात्मक गुणांकनासोबत सविस्तर कथनांचा वापर करतो. या माहितीचे प्रकार अनुक्रमे कोणते?

- a) Qualitative and quantitative / गुणात्मक आणि संख्यात्मक
- b) Primary and secondary/ प्राथमिक आणि दुय्यम
- c) Experimental and historical / प्रायोगिक आणि ऐतिहासिक
- d) Quantitative and qualitative / संख्यात्मक आणि गुणात्मक

Q.8 A researcher wants participants to explain an unexpected answer in their own words. Which interview format is most suitable?

अनपेक्षित उत्तर स्वतःच्या शब्दांत स्पष्ट करण्यासाठी सहभागींकडून सविस्तर माहिती हवी आहे. कोणता मुलाखत प्रकार अधिक योग्य आहे?

a) Open-ended/semi-structured interview / मुक्त/अर्ध-संरचित मुलाखत

b) Fully closed questionnaire only / फक्त पूर्ण बंद प्रश्नावली

c) Mechanical observation/ यांत्रिक निरीक्षण

d) Secondary document analysis/ दुय्यम दस्तऐवज विश्लेषण

Q.9 A mailing survey offers a respondent the opportunity to complete the form privately, but the researcher cannot clarify ambiguous questions in real time. This trade-off concerns:

टपालाद्वारे सर्वेक्षणात सहभागीला प्रश्नावली खाजगीपणे भरता येते; परंतु संशोधकाला संदिग्ध प्रश्न त्वरित स्पष्ट करता येत नाहीत. हा कोणता परस्पर तडजोड आहे?

a) Classification versus tabulation / वर्गीकरण विरुद्ध सारणीकरण

b) Privacy versus immediate clarification / गोपनीयता विरुद्ध तात्काळ स्पष्टीकरण

c) Causality versus randomisation / कारणत्व विरुद्ध यादृच्छिकीकरण

(d) Reliability versus plagiarism / विश्वसनीयता विरुद्ध साहित्यचौर्य

Q.10 An observer records only predefined categories and does not add interpretive comments during data collection. This primarily improves

निरीक्षक फक्त पूर्वनिर्धारित वर्गांची नोंद करतो आणि माहिती संकलनाच्या वेळी अर्थनिर्णयात्मक टिप्पणी करत नाही. यामुळे मुख्यतः सुधारते.

a) Causal validity automatically / कारणात्मक वैधता आपोआप

b) Bibliographic coverage / ग्रंथसूचीची व्याप्ती

c) Standardisation of observation / निरीक्षणाचे प्रमाणकीकरण

d) Sample representativeness automatically / नमुन्याचे प्रतिनिधित्व आपोआप

Q.11 A researcher selects every 20th name from a list after choosing a random first name. If the list itself has a repeating pattern related to the variable of interest, the main concern is:

यादृच्छिक पहिल्या नावानंतर यादीतील प्रत्येक 20 वे नाव निवडले जाते. जर यादीत अभ्यासातील परिवर्त्याशी संबंधित पुनरावृत्तीचा नमुना असेल तर मुख्य चिंता कोणती?

- a) Placebo effect / प्लेसिबो परिणाम
- b) Recall bias / स्मरण पक्षपात
- c) Interviewer effect / मुलाखतकार परिणाम
- d) Periodicity bias आवर्तनात्मक पक्षपात

Q.12 In cluster sampling, the researcher typically selects:

पुंज नमुना निवड मध्ये संशोधक सामान्यतः काय निवडतो?

- a) Individuals from every stratum / प्रत्येक स्तरातील व्यक्ती
- b) Naturally occurring groups or clusters / नैसर्गिकरीत्या अस्तित्वात असलेले गट किंवा पुंज
- c) Only volunteers/ फक्त स्वयंसेवक
- d) Only extreme cases / फक्त टोकाच्या प्रकरणे

Q.13 A researcher uses an official dataset produced for another purpose. Before using it, the researcher should first evaluate its:

दुसऱ्या उद्देशासाठी तयार केलेला अधिकृत डेटासेट संशोधक वापरणार आहे. वापरण्यापूर्वी त्याने सर्वप्रथम कशाचे मूल्यमापन करावे?

- 1) Researcher's preferred theory / संशोधकाचा आवडता सिद्धांत
- b) Relevance, adequacy and quality / सुसंगती, पर्याप्तता आणि गुणवत्ता
- c) Font style / अक्षरशैली
- d) Number of pages only / फक्त पानांची संख्या

Q.14 When the percentage contribution of several categories to a whole is to be displayed, a is most suitable.

संपूर्ण समूहात विविध वर्गांचा टक्केवारीतील वाटा दाखवायचा असल्यास अधिक योग्य आहे.

- a) Scatterplot / स्कॅटरप्लॉट
- b) Timeline only / फक्त कालरेषा
- c) Pie chart / वर्तुळ आलेख
- d) Line graph / रेषा आलेख

Q.15 A researcher first assigns observations to mutually exclusive categories and then places the resulting Frequencies into a table. Which sequence is correct?

संशोधक प्रथम निरीक्षणांना परस्पर-विसंवादी वर्गांमध्ये विभागतो आणि नंतर त्या वर्गांची वारंवारिता सारणीत मांडतो. योग्य क्रम कोणता?

- a) Classification tabulation / वर्गीकरण सारणीकरण
- b) Citation→ sampling / संदर्भनिर्देशन नमुना निवड
- c) Sampling plagiarism / नमुना निवड साहित्यचौर्य
- d) Tabulation classification / सारणीकरण वर्गीकरण

Q.16 In APA-style writing, a source cited in the text but omitted from the reference list creates a problem of:

APA शैलीतील लेखनात मजकुरात संदर्भ दिलेला स्रोत संदर्भसूची मध्ये नसल्यास कोणती समस्या निर्माण होते?

- a) Incomplete citation correspondence / संदर्भातील अपूर्ण सुसंगती
- b) Experimental mortality / प्रायोगिक गळती
- c) Sampling saturation नमुना संतृप्ती
- d) Observer drift/ निरीक्षक बदल

Q.17 A student paraphrases a published argument in substantially new wording but fails to acknowledge the original source. This is:

विद्यार्थी प्रकाशित युक्तिवाद स्वतःच्या नवीन शब्दांत मांडतो; परंतु मूळ स्रोताचा संदर्भ देत नाही. ही कृती कोणती?

- a) Replication / पुनरावृत्ती
- b) Plagiarism through unattributed paraphrase / संदर्भविरहित पुनर्लेखनाद्वारे साहित्यचौर्य
- c) Fabrication / बनावट माहिती
- d) Random sampling / यादृच्छिक नमुना निवड

Q.18 A researcher selectively removes observations that contradict the hypothesis but reports the remaining data as complete. This violates research ethics through

गृहीतकाला विरोध करणारी निरीक्षणे निवडकपणे काढून टाकून उरलेली माहिती संपूर्ण असल्याचे सांगणे हे नीतिमतेचे उल्लंघन आहे. द्वारे संशोधन-

- a) Citation / संदर्भनिर्देशन
- b) Classification / वर्गीकरण
- c) Falsification/selective reporting / माहितीचे खोटे रूपांतर निवडक अहवाल
- d) Debriefing / अभ्यासोत्तर स्पष्टीकरण

Q.19 Which report section most appropriately explains what the findings mean in relation to earlier research?

पूर्वीच्या संशोधनाच्या संदर्भात प्राप्त निष्कर्षाचा अर्थ काय आहे हे कोणत्या अहवाल विभागात स्पष्ट केले जाते?

- a) Method / पद्धत
- b) Title page / शीर्षक पृष्ठ
- c) Appendix / परिशिष्ट
- d) Discussion / चर्चा

Q.20 A research report should state limitations mainly so that readers can:

संशोधन अहवालात मर्यादा देण्याचा मुख्य उद्देश काय आहे?

a) Understand the boundaries and qualifications of the conclusions

निष्कर्षाच्या मर्यादा व अटी समजून घेणे

b) Assume the study is invalid / अभ्यास अवैध आहे असे गृहीत धरणे

c) Ignore the results / निष्कर्ष दुर्लक्षित करणे

d) Replace the methods section / पद्धतीचा विभाग बदलणे

Q.21 Which of the following belongs most naturally in an appendix rather than the main narrative?

खालीलपैकी मुख्य मजकुराऐवजी परिशिष्टात देणे अधिक योग्य असलेली सामग्री म्हणजे

a) The purpose of the study / अभ्यासाचा उद्देश

b) The complete questionnaire used in the study / अभ्यासात वापरलेली संपूर्ण प्रश्नावली

c) The central research question / मुख्य संशोधन प्रश्न

d) The key conclusion / मुख्य निष्कर्ष

Q.22 A bibliography may include sources consulted for background even when they are not directly cited. This distinguishes it from a:

पार्श्वभूमीसाठी पाहिलेले पण थेट उद्धृत न केलेले स्रोत ग्रंथसूची मध्ये असू शकतात. यामुळे ती कशापेक्षा वेगळी ठरते?

a) Abstract / सारांश

b) Method section / पद्धत विभाग

c) Reference list / संदर्भसूची

d) Title page / शीर्षक पृष्ठ

Q.23 A study begins with a research question and uses evidence to revise an initial explanation when findings do not fit. This best reflects research as:

संशोधन प्रश्नापासून सुरुवात करून निष्कर्ष जुळत नसल्यास प्रारंभिक स्पष्टीकरण पुराव्याच्या आधारे बदलले जाते. हे संशोधनाचे कोणते स्वरूप दर्शवते?

- a) A purely personal opinion / केवळ वैयक्तिक मत
- b) A fixed conclusion / स्थिर निष्कर्ष
- c) An unplanned activity / अनियोजित कृती
- d) A self-correcting systematic process / स्वतःमध्ये सुधारणा करणारी पद्धतशीर प्रक्रिया

Q.24 A researcher changes the order of procedures during a study but records the reason, date and effect of each change. This most directly supports which feature of a good research design?

संशोधक अभ्यासादरम्यान प्रक्रियांचा क्रम बदलतो: परंतु प्रत्येक बदलाचे कारण, तारीख आणि परिणाम नोंदवतो. यामुळे चांगल्या संशोधन आराखड्याचे कोणते वैशिष्ट्य सर्वाधिक समर्थित होते?

- a) Systematic and transparent planning / पद्धतशीर व पारदर्शक नियोजन
- b) Guaranteed significance / सार्थकतेची हमी
- c) Elimination of all error सर्व त्रुटींचे निर्मूलन
- d) Absence of documentation / दस्तऐवजीकरणाचा अभाव

Q.25 A research design is called exploratory when it is especially useful for a problem that is:

एखाद्या समस्येसाठी संशोधन आराखडा अन्वेषणात्मक कधी म्हणता येतो?

- a) Defined only after the results are known / निष्कर्ष मिळाल्यानंतरच निश्चित केलेली
- b) Poorly understood and requiring initial investigation / अल्पसमजलेली आणि प्रारंभिक तपासणी आवश्यक असलेली
- c) Already fully explained by established evidence / स्थापित पुराव्याने पूर्णपणे स्पष्ट झालेली
- d) Limited to a statistical table / फक्त सांख्यिकीय सारणीपुरती मर्यादित

Q.26 A person recalls the first and last items of a long list better than middle items. This pattern is called:

लांब यादीतील सुरुवातीच्या आणि शेवटच्या घटकांची मधल्या घटकांपेक्षा चांगली आठवण राहते. या परिणामाला काय म्हणतात?

- a) Semantic satiation / अर्थपर संतृप्ती
- b) Mental set / मानसिक संच
- c) Serial-position effect / क्रमस्थान परिणाम
- d) Recency blindness / अलीकडील अंधत्व

Q.27 In the embedded-process view of working memory, working memory is best understood as:

कार्यरत स्मृतीच्या embedded-process दृष्टिकोनानुसार कार्यरत स्मृती कशी समजली जाते?

- a) Activated portions of long-term memory plus attentional control / दीर्घकालीन स्मृतीतील सक्रिय भाग आणि लक्ष नियंत्रण
- b) Only sensory registers / फक्त वेदनिक नोंदी
- c) Only procedural skills / फक्त प्रक्रियात्मक कौशल्ये
- d) A single permanent storage box / एकच कायमस्वरूपी साठवण पेटी

Q.28 A person remembers the factual meaning of the word 'democracy!' but not a specific occasion on which it was learned. The memory is primarily.....

एखाद्या व्यक्तीला 'लोकशाही' या शब्दाचा तथ्यात्मक अर्थ आठवतो; परंतु तो शब्द प्रथम कधी शिकला हे आठवत नाही. ही स्मृती. मुख्यतः आहे.

- a) Episodic / घटनात्मक
- b) Semantic / अर्थपर स्मृती
- c) Procedural प्रक्रियात्मक
- d) Iconic / प्रतिमा

Q.29 A person attributes an unacceptable personal motive to someone else. Freud's defence mechanism is:

एखादी व्यक्ती स्वतःची अस्वीकार्य प्रेरणा दुसऱ्या व्यक्तीवर लादते. फ्रॉइड यांच्या मते ही कोणती संरक्षण-यंत्रणा आहे?

- a) Displacement स्थानांतरण
- b) Projection / प्रक्षेपण
- c) Sublimation / उदात्तीकरण
- d) Regression / प्रतिगमन

Q.30 A person redirects anger from a supervisor toward a safer target at home. This is:

व्यक्तीचा राग वरिष्ठ व्यक्तीवर व्यक्त न करता घरी सुरक्षित व्यक्तीवर व्यक्त होतो. हे कोणते संरक्षण-यंत्रणा आहे?

- a) Introjection / अंतःस्थापना
- b) Fixation स्थिरीकरण
- c) Displacement स्थानांतरण
- d) Reaction formation / प्रतिक्रिया-निर्मिती

Q.31 According to Maslow, a person who seeks meaning and realises personal potential is closest to:

मॅस्लो यांच्या मते जीवनातील अर्थ शोधणारी आणि स्वतःची क्षमता प्रत्यक्षात आणणारी व्यक्ती कोणत्या गरजेची सर्वाधिक संबंधित आहे?

- a) Self-actualisation / स्व-प्रत्यक्षीकरण
- b) Physiological / शारीरिक
- c) Belongingness / संबंधिततेची गरज
- d) Safety / सुरक्षितता

Q.32 A personality inventory consistently places a person high on extraversion and low on neuroticism. These dimensions are central to:

व्यक्तिमत्त्व चाचणीत व्यक्तीचे बहिर्मुखता जास्त आणि मज्जाताणग्रस्तता कमी आढळते. हे कोणत्या सिद्धांतातील प्रमुख परिमाणे आहेत?

- a) Eysenck's factor theory / आयझेंक यांचा घटक सिद्धांत
- b) Erikson's psychosocial theory / एरिकसन यांचा मानससामाजिक सिद्धांत
- c) Jung's archetype theory / युंग यांचा आदिरूप सिद्धांत
- d) Adler's individual psychology / एडलर यांचे वैयक्तिक मानसशास्त्र

Q.33 In positive psychology, learned optimism primarily concerns developing a more adaptive explanatory style for setbacks. This is closest to.....

सकारात्मक मानसशास्त्र मध्ये अर्जित आशावाद म्हणजे अपयश किंवा अडचणींचे अधिक अनुकूल स्पष्टीकरण देण्याची शैली विकसित करणे, हे शी सर्वाधिक संबंधित आहे.

- a) Sensory memory / वेदनिक स्मृती
- b) Optimism / आशावाद
- c) Psychoticism / सायकोटिसिझम
- d) Fixation / स्थिरीकरण

Q.34 Hope in positive psychology is most closely associated with the person's perceived ability to pursue goals and identify routes toward them. The key construct is:

सकारात्मक मानसशास्त्र मध्ये आशा ही उद्दिष्टांकडे जाण्याची क्षमता आणि त्यासाठी मार्ग शोधण्याच्या जाणिवेशी संबंधित आहे. प्रमुख संकल्पना कोणती?

- a) Cognitive dissonance / बोधनीक विसंगती
- b) Social facilitation / सामाजिक सुलभीकरण
- c) Hope/आशा
- d) Regression / प्रतिगमन

Q.35 If a participant's score is exactly at the mean of a normal distribution, the z-score is:

सामान्य वितरणात सहभागीचा गुण अगदी सरासरी वर असल्यास 2-गुण किती असेल?

- a) 0/0
- b) +1/+1
- c) +2/+2
- d) -1/-1

Q.36 If a test score is 70, the mean is 60 and the standard deviation is 5, the z-score is:

चाचणी गुण 70, सरासरी 60 आणि प्रमाणित विचलन 5 असल्यास z-गुण किती असेल?

- a) 1/1
- b) 2/2
- c) 10/10
- (d) 12/12

Q.37 A researcher compares two independent groups on a continuous outcome when the distributional assumptions for a parametric test are not met. Which listed test is appropriate?

निरंतर निष्पादन वर दोन स्वतंत्र गटांची तुलना करायची आहे; परंतु प्राचलिक चाचणीच्या वितरणात्मक गृहितकांची पूर्तता होत नाही. कोणती चाचणी योग्य आहे?

- 1) One-way repeated-measures ANOVA / एकमार्गी पुनरावृत्त मापन आराखडा
- b) Mann-Whitney U/ मॅन-व्हिटनी U
- c) Wilcoxon matched-pairs / विलकॉक्सन युग्म-अनुरूपण
- d) Pearson r / पीअरसन r

Q.38 For two categorical variables, the most appropriate test among the syllabus options for examining association is

दोन घटकातील संबंध तपासण्यासाठी अभ्यासक्रमातील सर्वाधिक योग्य चाचणी आहे.

- a) t-test/t-test
- b) Wilcoxon test / Wilcoxon चाचणी
- c) Chi-square test / काय-स्क्वेअर चाचणी
- d) Pearson r / पीअरसन r

Q.39 When ranks rather than raw scores are used to assess a monotonic association, the appropriate coefficient is:

मूळ गुणांऐवजी क्रमांक वापरून एकदिश संबंध तपासायचा असल्यास कोणता सहसंबंध गुणांक योग्य आहे?

- a) Spearman rho / स्पिअरमन ऱ्हो
- b) Phi only / फक्त फाय
- c) Eta squared / एटा स्क्वेअर
- d) Pearson r / पीअरसन r

Q.40 In a two-way ANOVA, the researcher is particularly able to examine whether the effect of one independent variable depends on the level of another. This is called:

द्विमार्गी प्रचरण विश्लेषण मध्ये एका स्वतंत्र परिवर्त्याचा परिणाम दुसऱ्या स्वतंत्र परिवर्त्याच्या पातळीवर अवलंबून आहे का हे तपासता येते. याला काय म्हणतात?

- a) Interaction effect / परस्परसंवादी परिणाम
- b) Sampling effect / नमुना परिणाम
- c) Carry-over effect / carry-over परिणाम
- d) Ceiling effect ceiling / परिणाम

Q.41 In a repeated-measures design, the same participants are assessed under several conditions. The major advantage is that each participant can serve as their own:

पुनरावृत्त मापन आराखडा मध्ये त्याच सहभागींचे अनेक परिस्थितींमध्ये मापन केले जाते. याचा प्रमुख फायदा म्हणजे प्रत्येक सहभागी स्वतःचा काय ठरतो?

- a) Random cluster / यादृच्छिक गट
- b) Control reference नियंत्रण/संदर्भ
- c) Independent population / स्वतंत्र लोकसंख्या
- d) Sampling frame / नमुना चौकट

Q.42 In classical conditioning, when a conditioned response weakens after the conditioned stimulus is repeatedly presented without the unconditioned stimulus, the process is:

अभिसंधीत उद्दीपक ला अनभिसंधीत उद्दीपक शिवाय वारंवार सादर केल्यावर अभिसंधीत प्रतिसाद कमी होतो. या प्रक्रियेला काय म्हणतात?

- a) Higher-order conditioning / उच्च-स्तरीय अभिसंधान
- b) Discrimination / भेदकरण
- c) Extinction / लोप
- d) Generalisation / सामान्यीकरण

Q.43 After extinction, a previously extinguished conditioned response reappears following a rest period. This is:

लोप नंतर विश्रांतीच्या कालावधीनंतर पूर्वी लोपलेला अभिसंधीत प्रतिसाद पुन्हा दिसतो. याला काय म्हणतात?

- a) Latent learning / सुप्त अध्ययन
- b) Insight / अंतर्दृष्टी
- c) Secondary reinforcement / दुय्यम पुनर्बलन
- d) Spontaneous recovery / स्वयंस्फूर्त पुनर्प्राप्ती

Q.44 A teacher removes an unpleasant extra assignment immediately after students submit work on time, increasing timely submission. The removal functions as:

विद्यार्थी वेळेत काम जमा करतात म्हणून शिक्षक अप्रिय अतिरिक्त काम काढून घेतो आणि वेळेवर काम देण्याचे प्रमाण वाढते. हे कशाचे उदाहरण आहे?

- a) Negative reinforcement / नकारात्मक पुनर्बलन
- b) Positive punishment / धनात्मक शिक्षा
- c) Negative punishment / नकारात्मक शिक्षा
- d) Extinction / लोप

Q.45 A learner suddenly reorganises the elements of a problem and sees the solution without repeated trial-and-error. Gestalt theory calls this.....

अध्ययनकर्ता समस्येतील घटक अचानक नव्या पद्धतीने संघटित करतो आणि पुनःपुन्हा प्रयत्न प्रमाद न करता उपाय समजतो. समष्टिवादी सिद्धांतानुसार याला म्हणतात.

- a) Shaping / आकार देणे
- b) Insight / अंतर्दृष्टी
- c) Spontaneous recovery / स्वयंस्फूर्त पुनर्प्राप्ती
- d) Generalisation / सामान्यीकरण

Q.46 Bandura's reciprocal determinism proposes interaction among behaviour, personal factors and:

बंडुरा यांच्या पारस्परिक निर्धारणवादामध्ये वर्तन, वैयक्तिक घटक आणि कोणता तिसरा घटक परस्परसंवादी असतो?

- a) Genetic mutation / आनुवंशिक उत्परिवर्तन
- b) Normal curve / सामान्य वक्र
- c) Environment / पर्यावरण
- d) Unconscious / अचेतन

Q.47 An interview candidate maintains appropriate eye contact, listens without interrupting and answers concisely. These behaviours primarily demonstrate:

मुलाखतीतील उमेदवार योग्य नेत्रसंपर्क ठेवतो. मध्येच अडथळा आणत नाही आणि संक्षिप्त उत्तरे देतो. ही वर्तने मुख्यतः कशाचे उदाहरण आहेत?

- a) Statistical reasoning / सांख्यिकीय तर्क
- b) Procedural memory / प्रक्रियात्मक स्मृती
- c) Psychodynamic defence / मनोगतिक संरक्षण
- d) Interview and communication skills / मुलाखत व संवाद कौशल्ये

Q.48 Which skill is most critical when a counsellor paraphrases a client's statement without changing its meaning?

समुपदेशकाने सल्लार्थीच्या विधानाचा अर्थ न बदलता पुनर्मांडणी करताना कोणते कौशल्य सर्वाधिक महत्वाचे आहे?

- a) Active listening/सक्रिय श्रवण
- b) Persuasion / मन वळविणे
- c) Confrontation / सामोरे जाणे
- d) Interpretation / अर्थनिर्वचन

Q.49 A person who becomes highly distressed in a crowded, noisy environment is experiencing a condition relevant to environmental psychology as:

गर्दीच्या आणि गोंगाटाच्या वातावरणात व्यक्तीला तीव्र अस्वस्थता जाणवते. पर्यावरण मानसशास्त्रामध्ये हे कोणत्या घटकाशी संबंधित आहे?

- a) Secondary reinforcement / दुय्यम पुनर्बलन
- b) Environmental stress / पर्यावरणीय ताण
- c) Self-efficacy / स्व-कार्यक्षमता
- d) Semantic encoding / अर्थाधारित संकेतन

Q.50 Mindfulness practice that deliberately returns attention to present-moment breathing when the mind wanders primarily cultivates:

मन भटकल्यावर जाणीवपूर्वक लक्ष पुन्हा वर्तमान क्षणातील श्वासाकडे आणणारी सजगता पद्धत मुख्यतः काय विकसित करते?

- a) Projection / प्रक्षेपण
- b) Latent learning / गुप्त अधिगम
- c) Present-moment awareness / वर्तमान क्षणाची जाणीव
- d) Temporal discounting / कालाधारित अवमूल्यन

ROUGH WORK